

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Persoonsgegevens

nota

Onderzoek Doenvermogen IB-aangifte

Datum

18 oktober 2023

Notanummer

2023-0000236576

Bijlagen

- (i) Onderzoeksrapport doenvermogen IB-aangifte
- (ii) aanbiedingsbrief

Aanleiding

- Er is steeds meer aandacht voor het (begrenste) doenvermogen van belastingplichtigen. Om de doenlijkheid van nieuwe fiscale maatregelen te beoordelen wordt sinds enige tijd een doenvermogenscan toegepast.
- Tot dusverre ligt de focus hierbij op nieuwe en separate maatregelen. Er is nog minder bekend over de doenlijkheid van het algehele stelsel.
- Ook wordt de doenvermogenscan toegepast bij reeds ontworpen voorstellen en wordt deze niet primair ingezet om te komen tot nieuwe maatregelen om de doenlijkheid van het fiscale stelsel te verhogen.
- Tegen deze achtergrond is een vragenlijstonderzoek gedaan om meer zicht te krijgen op de knelpunten die mensen ervaren rondom de IB-aangifte en de rol van doenvermogen, alsmede fiscale kennis en lees- en digitale vaardigheden bij deze knelpunten. De resultaten van dit onderzoek bieden aanknopingspunten om de doenlijkheid van ons belastingstelsel verder te verhogen.

Beslispunten

- Bent u akkoord met verzending naar de Tweede Kamer van het onderzoek over knelpunten rondom de aangifte inkomstenbelasting vanuit het perspectief van het doenvermogen van belastingplichtigen? Zo ja, wilt u bijgevoegde aanbiedingsbrief ondertekenen?

Kernpunten

- Voor dit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het directoraat generaal Fiscale Zaken is een vragenlijst uitgezet onder een diverse steekproef van circa 2.200 personen die in 2021 IB-aangifte hadden gedaan. Om een beter beeld te krijgen van de problematiek en de samenhang met doenvermogen zijn alle ca. 450 mensen benaderd die op een screeningsvragenlijst hebben aangegeven dat zij (veel) moeite met het doen van aangifte hebben gehad. Hiermee is deze groep oververtegenwoordigd in de steekproef, en zodoende zijn de resultaten mogelijk niet volledig representatief.
- Deze respondenten is een lijst van 14 knelpunten voorgelegd die kunnen optreden rondom de aangifte, zoals het te laat versturen van de aangifte, fouten maken bij het invullen en stress over het betalen van de aanslag. Ook is informatie verzameld over factoren die samenhangen met het

08.12.23

Aankom

Jen

- doenvermogen (zelfcontrole, financiële stress en life events), alsmede over hun fiscale kennis en hun lees- en digitale vaardigheden.
- De belangrijkste resultaten uit dit onderzoek zijn als volgt:
    - De meeste deelnemers rapporteerden geen enkele van de voorgelegde knelpunten te hebben ervaren. Een klein deel rapporteerde meerdere knelpunten te hebben ervaren.
    - Het aantal gerapporteerde knelpunten is significant hoger bij mensen die "lager" scoren op de diverse doenvermogen-gerelateerde factoren, d.w.z. bij mensen met minder zelfcontrole, meer financiële stress en meer life events.
    - Het aantal gerapporteerde knelpunten correleert niet significant met fiscale kennis. Wel is het aantal gerapporteerde knelpunten significant lager bij mensen met meer lees- en digitale vaardigheden.
  - Deze bevindingen onderschrijven het belang van aandacht voor het begrensde doenvermogen van belastingplichtigen, zowel bij kleinere aanpassingen in het bestaande stelsel als bij grotere (stelsel)wijzigingen.
  - Er zijn diverse mogelijkheden om rondom de IB-aangifte rekening te houden met het begrensde doenvermogen van belastingplichtigen, o.a.: (i) het vereenvoudigen van bepaalde fiscale regelingen, zoals de aftrek specifieke zorgkosten en de eigenwoningregeling, en (ii) initiatieven waardoor het aantal benodigde acties wordt vermindert, zoals in de "verkorte aangifte" voor burgers met een fiscaal eenvoudige situatie.
  - Ten slotte onderschrijven deze resultaten ook het belang van een laagdrempelige en goede dienstverlening (hulp bij aangifte en de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld bij hun hulp aan burgers bij hun belastingzaken) en initiatieven ter bevordering van heldere communicatie richting belastingplichtigen, zoals het programma begrijpelijke brieven.
  - Het kabinet gaat, gesterkt door de bevindingen van dit onderzoek, door met het verbeteren van de doenlijkheid en heldere communicatie in ons belastingstelsel. Ook zullen deze thema's nadrukkelijk worden meegenomen in het lopende traject "Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel".

Toelichting

Communicatie

Uw woordvoerder is op de hoogte van het onderzoek en de Kamerbrief.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.